

UNIVERSITATEA DIN CRAIOVA
Școala Doctorală de Științe Sociale și Umaniste
Domeniul Sociologie

EDUCAȚIA ȘI DREPTURILE OMULUI ÎN ERA GLOBALIZĂRII

TEZĂ DE DOCTORAT
- REZUMAT -

Coordonator științific:
Prof. Univ. Dr. Adrian GORUN

Doctorand:
Costina ȘTEFĂNESCU

Craiova,
2018

Istoria umanității dovedește o luptă continuă pentru perfecționare, pentru binele omului și al societății. Acest proces social a solicitat reglementări din cele mai diverse, în toate planurile vieții, dar mai cu seamă al elementului său de bază - omul. Recunoașterea unor drepturi persoanei umane, într-o gamă mereu evolutivă și diversificată - ca și asigurarea transpunerii lor în practica socială a condus, nu rareori, la mișcări sociale de anvergură, ce fac istorie în domeniu¹.

Întrucât conservarea vieții indivizilor este hotărâtoare pentru existența societății, care nu poate fi concepută decât ca formă de indivizi în viață, legea trebuie să ocrotească dreptul fiecăruia dintre noi de a trăi. În același timp legea trebuie să ocrotească și interesul societății civile ca viața indivizilor să fie respectată de ceilalți participanți ai vieții sociale, pentru bunul mers al acesteia.

Astfel, lucrarea de față realizează o analiză comparată între aspectul juridic și filosofic al instituției drepturilor omului pe plan intern și internațional, prin evidențierea în special a dreptului la viață, ca fundament al drepturilor omului, și a drepturilor la educație și sănătate, pentru a statua cele mai distincte elemente care individualizează modalitățile de protecție a acestora, în interdependență cu evoluția societății - o regândire a principalelor sisteme, ca pietre de temelii ale unei societăți, prin prisma afirmării dreptului la dezvoltare.

Întrucât în epoca contemporană s-a pus în discuție la cele mai înalte niveluri, cu toată duritatea, problema existenței, menținerii și perpetuării speciei umane pe pământ, drepturile omului primesc o nouă dimensiune în apanajul cooperării reciproce, afirmării ideilor și valorilor general-umane.

Contururile problemicii drepturilor omului ne oferă până în prezent numai imaginea unei lumi cu mai multă securitate și mai puține arme, însă situația se prezintă diferit de la țară la țară, depinzând de împrejurările și direcția pe care o urmează procesul de dezvoltare aflat într-o continuă evoluție.

Garantarea și respectarea drepturilor omului devine astfel o condiție *sine qua non* a efectuării și menținerii statului de drept și a recunoașterii sale ca stat democratic pe plan internațional².

Rezolvarea multiplelor probleme, care există și care apar pe fondul neajunsurilor, nu pot fi soluționate decât în contextul unei evoluții pozitive a fundamentelor societății din care facem parte.

Rațiunea alegerii temei "*Educația și drepturile omului în era globalizării*" o constituie importanța pe care o are problematica drepturilor omului și dezvoltarea ființei umane și a întregii societăți prin educație.

Lucrarea de față este structurată în cinci capitole după cum urmează:

Argument pentru subiect

Capitolul I – Premise teoretice ce fundamentează conceptul drepturile omului

1.1 Evoluția și geneza conceptului drepturile omului pe plan internațional

1.2 Trăsături și particularități ale conceptului drepturile omului

1.3 Documente de atestare a evoluției drepturilor omului:

1.3.1. Codul lui Hammurabi (Hammurapi sau Codex Hammurapi)

1.3.2. Magna Charta Libertatum (Marea carte a Libertăților, "The Great Charter")

¹ Nicolae Purda-Protecția drepturilor omului- Mecanisme interne si internaționale, Ed. Luminalex 2000, p.9;

² Consilier Ciobota Eugen, *Evoluția Conceptului de Drepturi ale Omului*, Biroul Teritorial al Instituției Avocatul Poporului Tg-Mureș

- 1.3.3. Documente importante privind evoluția drepturilor omului
 - 1.3.3.1. Petiția drepturilor – 7 iunie 1628
 - 1.3.3.2. Habeas Corpus Act – 26 mai 1679
 - 1.3.3.3. Bill of Rights – 13 februarie 1689
- 1.3.4. Declarația franceză a drepturilor Omului și ale cetățeanului – 26 august 1789
- 1.3.5. Declarația drepturilor din statul Virginia – 12 iunie 1776
- 1.3.6. Declarația Universală a drepturilor Omului – 10 decembrie 1948;
- 1.4. Protecția drepturilor omului în cadrul Consiliului Europei prin Carta Socială Europeană
- 1.5. Protecția drepturilor omului în cadrul Uniunii Europene
 - 1.5.1. Protecția drepturilor omului prin tratatele Uniunii Europene
 - 1.5.1.1. Tratatul privind Uniunea Europeană – Tratatul de la Maastricht
 - 1.5.1.2. Tratatul de la Amsterdam
 - 1.5.1.3. Tratatul de la Nisa
 - 1.5.1.4. Tratatul de la Lisabona
 - 1.5.2 Protecția drepturilor omului prin Carta Drepturilor Fundamentale ale Uniunii Europene
- 1.6. Sistemul instituțional de conservare și protecție a drepturilor omului
 - 1.6.1. Consiliul Europei
 - 1.6.2. Curtea Europeană a drepturilor Omului și Protocolul nr. 14

CAPITOLUL II – Perspectiva juridică a dreptului la viață ca fundament al drepturilor omului

- 2.1. Considerații generale privind dreptul la viață;
- 2.2. Geneza și evoluția dreptului la viață în documentele interne și internaționale
- 2.3. Etapele dezvoltării intrauterine a ”ființei umane”
 - 2.3.1. Teste și boli genetice
- 2.4. Momentul începerii protecției legale a dreptului la viață și problematica avortului;

CAPITOLUL III – Educația și drepturile omului în era globalizării

- 3.1. Etimologie, noțiune și trăsături
- 3.2. Educația românilor încotro?
- 3.3. Legile educației după 1990 și impactul lor social
- 3.4. Educația prioritate națională a statului de drept....
- 3.5. Educație, formare profesională și tineret
- 3.6. Educație privind sănătatea

CAPITOLUL IV – Metodologia cercetării – obiective, metode, rezultate -

- 4.1. Considerații generale
- 4.2. Chestionarul
- 4.3. Observația
 - 4.3.1. Tehnici pedagogice ce pot servi ca fundament al cunoașterii sociologice
 - 4.3.1.1. Memorizarea
 - 4.3.1.2. Jocul didactic
- 4.4. Conversația

CAPITOLUL V – Studiu sociologic asupra securității persoanei

- 5.1. Definirea conceptului de securitate și domeniul de aplicare
- 5.2. Securitatea persoanei – componentă a securității naționale
- 5.3. Securitatea juridică – element esențial al securității persoanei
- 5.4. Factori destabilizatori ai securității umane
 - 5.4.1. Terorismul politic și crima organizată
 - 5.4.2. Traficul ilegal de ființe umane
 - 5.4.3. Traficul de droguri și precursori
 - 5.4.4. Traficul de arme și capital
 - 5.4.5. Migrația internațională
 - 5.4.6. Dezastrele ecologice
 - 5.4.7. Maladii, boli genetice, HIV, cancer, etc.
 - 5.4.8. Statul

CONCLUZII

BIBLIOGRAFIE

ANEXA I - Chestionarul

În *Capitolul I - Premise teoretice ce fundamentează conceptul drepturile omului*, am încercat să realizez un excurs istoriografic al evoluției reglementărilor juridice a drepturilor omului, de la origini și până în prezent, prin prisma istoriei obiective și comprehensive, a filozofiei dar și a dreptului.

În acest sens, am efectuat o analiză filozofico-juridică a evoluției conceptului drepturilor omului, am prezentat etapele de dezvoltare pe plan internațional ale acestui concept și am realizat o analiză comparată între *aspectul filosofic și juridic al instituției drepturilor omului* pentru a evidenția elementele distinctive ce individualizează metodele de protecție a drepturilor omului.

Drepturile omului reprezintă un concept filozofic, o condensare aproape perfectă a esenței filozofiei umaniste din perioada antică și până în prezent. Acestea se află, ori dacă nu, ar trebui să se afle, efectiv, pe unul dintre primele locuri dintre toate valorile imateriale, conștientizate de omenire drept valori universale. În sensul general al conceptului, drepturile omului aparțin naturii umane, indisolubil legate de acesta și de care nu pot fi despărțite decât cu prețul sacrificării libertății, demnității și valorii umane, al coborârii la stare subomenească, vegetativă, instinctuală.

Privind faptele în perspectivă istorică, drepturile omului nu erau sancționate de lege, fapt ce a condus la plasarea acestora, de către unii vizionari umaniști, filosofi, romancieri, în planul idealurilor de atins într-un viitor neprecizat.

Pe măsură ce societățile au început a le recunoaște prin declarații de principii sau intenții, drepturile omului au trecut la stadiu de drepturi morale, neexistând încă formulate obligații corespunzătoare. Mai târziu, acestea au fost integrate, rând pe rând, în dreptul pozitiv, având în vedere convulsiile primelor decade ale secolului XX-lea. Au trebuit să vină cele două războaie mondiale, dintre care ultimul cel mai devastator și disprețuitor de demnități și vieți omenești, ca drepturile și libertățile fundamentale ale omului să fie sancționate la nivel internațional.

O trecere în revistă, chiar sumară, a semnificațiilor curentelor gândirii politice, reliefează că dorința de libertate a fost o trăsătură constantă a întregului proces istoric.

Fiecare persoană în parte își are rolul său în societatea în care trăiește, care participă la scrierea istoriei drepturilor omului, ca istorie a unei lupte și care luptă pentru respectarea demnității umane de către autoritățile statului.

Marile confruntări filozofice au căutat să deslușească rolul omului atât în societate, cât și în istorie, aducând în discuție problematica emancipării ființei umane.

Jean Jaques Rousseau, filosof francez, aprecia că "*omul s-a născut liber, dar pretutindeni este în lanțuri*"³, referindu-se prin aceasta la cerința eliminării oricăror structuri sau mecanisme politice care ar fi de natură să afecteze demnitatea omului, iar revoluția franceză a influențat decisiv afirmarea concepțiilor umaniste prin proclamarea în documente, ce au rezistat tuturor vicisitudinilor vremii, a drepturilor fundamentale ale omului, ce se cer respectate și garantate în orice societate democratică.

Celebrul filosof Protagoras emitea cu multă cutezanță ideea că "*omul este măsura tuturor lucrurilor*"⁴, raportând toate fenomenele naturale și sociale la om.

Privite din punct de vedere social, drepturile omului își au originea în Antichitate, însă privite din punct de vedere juridic, acestea se situează în doctrina dreptului natural.

Întrucât formele actuale, ale instrumentelor internaționale de afirmare, reglementare și protecție a drepturilor omului, se datorează concentrării marilor gândiri ale vremurilor în cercuri concentrice, se impune trecerea în revistă a celor mai importante documente și scrieri care au făcut istorie – Codul lui Hammurabi (Hammurapi sau Codex Hammurapi) – în anul. 1760 Î. HR, Magna Charta Libertatum (Marea cartă a Libertăților, "The Great Charter")- 15 iunie 1215, Petiția drepturilor – 7 iunie 1628, Habeas Corpus Act – 26 mai 1679, Bill of Rights – 13 februarie 1689, Declarația franceză a drepturilor Omului și ale cetățeanului, Declarația drepturilor din statul Virginia – 12 iunie 1776, Declarația Universală a Drepturilor Omului – 10 decembrie 1948, Carta Socială Europeană – 3 mai 1996, Tratatul de la Maastricht -7 februarie 1992, Tratatul de la Amsterdam – 2 octombrie 1997, Tratatul de la Nisa – 26 februarie 2001, Tratatul de la Lisabona – 1 decembrie 2009, Carta Drepturilor Fundamentale ale Uniunii Europene – 7 decembrie 2000;

Fără a avea pretenția cuprinderii exhaustive, am încercat să realizăm un studiu complex al evoluției reglementărilor juridice a drepturilor omului, din antichitate și până în prezent, întrucât, „*putin drept te indeparteaza de sociologie, iar mai mult drept te readuce la ea*”, așa cum afirma și juristul sociolog Georges Gurvitch.

Cu această ocazie am putut demonstra legătura strânsă dintre drept și sociologie, aducând în sprijinul opiniei noastre și afirmația lui Mircea Djuvara: "*a face drept fără sociologie nu poate să aibă înțeles ... sociologia și toate științele sociale sunt discipline ajutătoare, indispensabile dreptului*".

Dinamizarea evoluției istorice a plasat omul în centrul evenimentelor. Afirmarea crescândă a acestuia ca element al societății, și conștientizarea faptului că cea mai bună investiție rămâne investiția în condiția/conștiința umană, se impune a stabili momentul de la care, dreptul la viață se bucură de protecție legală, deoarece din acel moment celelalte drepturi fundamentale ale omului devin aplicabile.

Acest obiectiv a fost atins în *Capitolul al II - lea al lucrării – Perspectiva juridică a dreptului la viață ca fundament al drepturilor omului*;

Astfel, în evoluția societății s-a dezvoltat o nouă știință numită fetologie. Ea arată că începutul vieții este mult mai devreme decât începutul asumat de doctrina penală. Dreptul la viață trebuie să fie recunoscut mult mai devreme.

³ Jean Jaques Rousseau, op.cit. pp.82-83;

⁴ Dicționar de filozofie, București, 1978, p. 565

Drepturile fundamentale ale omului, printre care se numără și dreptul la viață, au o rezonanță absolută, esențială, atât din perspectiva normelor juridice de drept intern, cât și din cea a normelor juridice de drept internațional.

Caracterizarea acestor drepturi fundamentale, nu trebuie plasată, numai sub auspiciile juridicului, întrucât o normă juridică reglementează o anumită relație socială, ce a fost încălcată de indivizi, printr-o acțiune sau inacțiune, într-o anumită perioadă de timp, care are caracter de repetabilitate și care lezează interesele legale ale persoanei, perturbând echilibrul societății respectiv unde funcționează un cumul de norme, dintre cele mai diversificate.

În vederea ”garantării” drepturilor fundamentale ale omului, trebuie mutat accentul, pe de o parte, pe obligațiile ce revin indivizilor, care au libertatea de a-și exercita drepturile lor fără a ”deranja” pe ceilalți, iar pe cealaltă parte, pe obligațiile pozitive și negative ale statului.

Multă vreme s-a pierdut din vedere faptul că, dacă neglijezi dreptul la viață, celelalte drepturi devin inutile. Dacă ființei umane nu îi este recunoscut și protejat dreptul la viață, aceasta nu se poate bucura de celelalte drepturi ale sale, iar protejarea unei valori sociale, cum ar fi viața, nu poate fi făcută doar în anumite împrejurări, iar în alte împrejurări, nu, făcându-se abstracție de faptul că o relație socială trebuie apărută în toate împrejurările și, mai ales, în funcție de realitatea socială.

Capitolul II — *Perspectiva juridică a dreptului la viață ca fundament al drepturilor omului* cuprinde demonstrația faptului că *dreptul la viață trebuie recunoscut încă de la momentul concepțiunii, când este formată celula Zigot, iar aceasta este prinsă în mucoasa uterină începând dezvoltarea efectivă, și nu așa cum o reține doctrina penală.*

Un alt aspect pe care am reușit să-l surprindem în acest capitol este faptul că problemele de *sănătate publică* din ultimul secol pun sub semnul întrebării reforma din domeniul sănătății și scot în evidență faptul că sumele de bani alocate pentru anumite probleme ajung să aibă altă destinație.

Așadar, în domeniul sănătății publice, statele au două categorii de obligații: **substanțiale și procedurale**. **Obligațiile substanțiale presupun** realizarea unui **cadru reglementar** care să impună spitalelor/unităților sanitare, publice sau private, adoptarea de măsuri de natură să asigure protecția vieții pacienților/bolnavilor. Cele **procedurale** impun instaurarea un **sistem judiciar eficace și independent** care să poată identifica cauza decesului unui ”pacient” ce se găsea sub responsabilitatea celor care activează în domeniul sănătății, indiferent dacă aceștia acționează în cadrul sectorului public sau privat, și, dacă se impune, obligarea acestora să răspundă pentru actele lor, singuri sau în solidar, cu unitatea sanitară sau cu ceilalți participanți la actul cauzator de prejudiciu.⁵

Capitolul al III-lea — *Educația și drepturile omului în era globalizării* arată importanța pe care o are problematica drepturilor omului și dezvoltarea ființei umane și a întregii societăți prin educație.

În acest drum lung al educației trebuie avută în vedere importanța crucială a învățării în condițiile unei lumi competitive și interconectate.

De asemenea, sistemul educațional, ca generator al educației formale trebuie să pună în practică o politică de învățare eficientă și calitativă, care să faciliteze adaptarea tinerilor la

⁵ www.juspedia.ro/13199/dreptul-la-viata/#_ftn152

schimbările impuse de societate, și care să conducă la scăderea ratei șomajului și la creșterea ratei de ocupare a forței de muncă.

În lumina obiectivelor dezvoltării durabile⁶, educația trebuie să dea posibilitatea oamenilor de a lua decizii individuale sau colective, având la bază cunoștințe, valori și deprinderi reale pentru a-și îmbunătăți calitatea vieții lor, dar și a celorlalți. Prin educație, tinerii învață să adopte o perspectivă pe termen mediu și lung în deciziile pe care le adoptă, analizând beneficiile și costurile prezente și viitoare.

În apanajul ritmului de dezvoltare a întregii vieți sociale – știință, tehnică, etc – societatea a suferit și suferă schimbări ce obligă tinerele generații dar și pe cei mai în vârstă, să-și însușească cunoștințe și să obțină deprinderi pentru a se putea integra în viața socială.

Astfel, acest capitol tratează cu rigurozitate și exemple concrete, importanța educației în implementarea progresului tehnologic în societate, în condițiile care se pune accentul pe competențe, valori și performanțe.

Cu această ocazie, problema educației în România contemporană devine tot mai acută, când rata abandonului școlar crește, rata analfabetismului are același trend⁷, calitatea actului educațional scade, școala nu mai dă atâtea valori socialului, aria curriculară nu este în corelație cu nevoile reale ale societății și cu bursa locurilor de muncă, subfinanțarea învățământului devine tot mai acută.

Dintre toate nivelurile de învățământ, cel mai afectat de prevederile legii nr. 1/2011, rămâne învățământul superior, indiferent că e vorba de învățământ superior de stat sau privat. Acest mediu a fost contaminat de acele universități de tip negoț, care au fost înființate prin hotărâri judecătorești și care deși funcționează ”în afara legii”, rezistă și persistă în sistem, emițând diplome pe bandă rulantă emise sub egida ministerului. Și așa se continuă degradarea educației și a procesului de învățământ, care trag ulterior în jos și alte sectoare importante din spațiul românesc.

Decretarea educației ca fiind o prioritate națională trebuie înțeleasă, în primul rând prin prisma identității socio-culturale, întrucât școala modernă formează ”soldați” pentru noua orânduire, și în secundar în contextual integrării europene.

În aceste condiții educația ca prioritate națională trebuie să cultive și valori estetice și morale, să lupte pentru păstrarea identității naționale, să dezvolte așa zisul ”cult al limbii”, să protejeze valorile familiei, să fie centrată pe tineri/elevi/cetățeni ai ”cetății România”.

Adevărata provocare constă în educarea tinerilor în mod special dar și a adulților în general, la un trai de viață echilibrat, fără a crește nevoia de consum și în deplină armonie cu ceilalți semeni și cu mediul înconjurător, pentru a reduce poluarea mediului societal și a mediului înconjurător. Trebuie ca educația să fie văzută ca și liant al relației om-natură întrucât aceasta este absolut necesară dezvoltării durabile și îmbunătățirea capacității indivizilor de a rezolva problemele de mediu și dezvoltare. Însă aceasta nu poate merge decât mână în mână cu o politică de sănătate foarte bine pusă la punct, întrucât un om bine pregătit și sănătos va putea munci și găsi soluții optime pentru problemele care se ivesc, ducând astfel societatea către o economie productivă și o dezvoltare durabilă, pentru un viitor sustenabil.

Putem observa strânsa legătură dintre educație, sănătate și ”dezvoltare durabilă” și putem conchide că între acestea există o legătură indispensabilă, însă trebuie precizat și faptul că doar

⁶ Obiectivele dezvoltării durabile sunt: - realizarea unui progres social care să țină seama de nevoile fiecăruia, protecția eficientă a mediului, utilizarea prudentă a resurselor naturale și creșterea economică de durată, cu un înalt nivel de stabilitate în timp – Strategia de Dezvoltare Durabilă la nivelul U.E.

⁷ În anul 2017 – rata analfabetismului în România era de 6% -date EUROSTAT

educarea cetățenilor nu este suficientă pentru dezvoltarea durabilă ci eforturile conjugate ale tuturor pot pune bazele unui viitor sustenabil pentru tineri, dar și pentru ceilalți.

Problemele cu care se confruntă învățământul românesc sunt: subfinanțarea, abandonul școlar, decalaje între mediile socio – familiale, economice, culturale, clivaje între școală și familie și integrarea obiectivelor socio – culturale dorite în procesul educațional.

Un rol important în acest capitol îl ocupă și secțiunea 3.6. **Educație privind sănătatea.**

Așa cum preciza într-un interviu președintele Institutului Național de Statistică, Tudorel Andrei, date preluate și de presa scrisă a vremii în 11.06.2017, România va ajunge în anii 2050 la o populație de 14-15 milioane locuitori. La o comparație a acestei cifre, cu datele statistice demografice înregistrate în anii precedenți, vom constata că România în anul 2050, va avea aceeași număr de populație pe care a avut-o în anii 1930⁸. În anul 2014 România avea aproximativ aceeași număr de populație din anul 1966.

Acest proces de îmbătrânire, împreună cu creșterea mortalității, dezvoltarea efectelor bolilor genetice, migrația externă a populației rezidente, va produce o reducere a numărului populației apte de muncă și indirect la probleme financiare ale statului însăși.

În aceste condiții, se impune radiografierea unei imagini asupra societății Românești, și implicit a economiei. Declinul demografic, nașterea unei treimi din copii cu boli genetice, schimbarea grupelor de vârste în cadrul populației încadrate în muncă, va crea României o dependență economică, dacă nu va avea loc, în timp util, o redefinire concretă a societății și economiei românești

Conform Cartei Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene, ”*orice persoană are dreptul de a accede la prevenire în materie de sănătate și de a beneficia de asistență medicală în condițiile stabilite de legislațiile și practicile naționale*”.

De asemenea, guvernele statelor lumii trebuie să acorde o atenție deosebită în informarea și educarea populației în domeniul sănătății..

Principalul obiectiv al reformei serviciilor sanitare din România îl constituie prevenirea îmbolnăvirilor și reducerea frecvenței și gravității bolilor prin măsuri cum ar fi:

- *accesul liber, gratuit și egal la serviciile de sănătate;*
- *finanțarea sistemului sanitar prin contribuții generale;*
- *organizarea unor servicii sanitare eficiente;*
- *stabilirea unor relații libere între medici și pacienți;*
- *reducerea intervenției Ministerului Sănătății și Familiei în administrarea directă a anumitor activități și instituții sanitare.*

Cu siguranță că serviciile de sănătate din România sunt mai bune în comparație cu cele prestate acum 27 de ani, însă pentru o mare parte din populație acestea rămân o utopie.

România beneficiază de sprijin financiar comunitar și cu privire la dezvoltarea capacităților instituționale a spitalelor, a caselor de sănătate etc., însă în același timp se confruntă cu o problemă majoră de deturnare a fondurilor europene și nu numai; de realizare a obiectivelor de investiții la o calitate mult inferioară față de cea stabilită inițial, însușindu-și diferența; foarte multe sume de bani sunt alocate de Guvern în mod greșit, având în vedere serviciile ce trebuie achitate din acele sume de bani și impactul lor în mediul societal;

⁸ 14,1 milioane locuitori; Institutul Național de Statistică

În abordarea problematicii lucrării de față, am utilizat un complex de metode de cercetare, cu mențiunea că specificul problemelor ilustrate, a determinat îmbinarea lor armonioasă.

Ca și metodologie de cercetare s-a procedat la o examinare critică și riguroasă a surselor, fie prin corelare, comparație, observând în acest sens asemănările și deosebirile dintre informațiile consacrate în domeniu.

Cercetarea de față, pune accent pe interdisciplinaritatea metodologică, putând vorbi chiar de o hibridizare metodologică: istorie, filozofie, sociologie, drept și diplomație, relații internaționale și economie, jurisprudență; metoda deductivă și inductivă;

În acest context teoretic și metodologic ipotezele cercetării sunt :

• *România în calitate de semnatară a tratatelor internaționale și europene ce vizează respectarea drepturilor omului aplică prevederile cuprinse în aceste tratate;*

• *Sistemul de învățământ asigură un liant între cunoștințele teoretice obținute și bursa locurilor de muncă;*

• *Sistemul de sănătate asigură accesul la serviciile medicale în mod egal, pe medii de rezidență și categorii sociale;*

• *Regândirea sistemului educațional și de sănătate ar duce la o creștere a nivelului de trai;*

• *Promovarea unor politici educaționale și sociale pentru cunoașterea de către toți cetățenii a drepturilor lor fundamentale ar duce la o scădere a abuzurilor din partea autorităților statului.*

• *Nivelul de încredere al populației în instituțiile statului este scăzut;*

Rezultatele cercetării au fost prezentate în capitolul IV – METODOLOGIA CERCETĂRII.

Cercetarea de față s-a desfășurat în mai multe zone geografice, sociale și de educație a Județului Gorj, iar metoda de cercetare care a deținut cea mai mare pondere, a fost cea a anchetei, sub forma chestionarului, urmată de metoda de cercetare a observației.

În vederea realizării eșantionului care a fost supus investigației, s-a procedat la stabilirea numărului de locuitori ai județului Gorj, la 01 ianuarie 2016, pe grupe de vârste și medii de rezidență, care, conform datelor furnizate de Direcția Județeană de Statistică Gorj⁹ se prezenta astfel:

- ✓ Populație totală peste 18 ani, județul Gorj = 298.983 locuitori, dintre care:
- ✓ Populație peste 18 ani, județul Gorj, mediu de rezidență urban = 146.265 locuitori;
- ✓ Populație peste 18 ani, județul Gorj, mediu de rezidență rural = 152.718 locuitori;

Rezultă astfel, că populația gorjeană este cu 6.543 locuitori peste 18 ani, mai numeroasă în mediul rural, decât cel urban.

⁹ Sursa de date: INS TEMPO - online

Din rațiuni pragmatice și, în vederea realizării unei cercetări eficiente, am folosit studiile selective pentru a asigura o superioritate a fenomenelor cercetate și de a reliefa capacitatea eșantionului de a reda cât mai fidel poziția membrilor comunității din care este extras față de problemele vizate în chestionar.

Având în vedere teoria matematică a probabilității și pornind de la numărul locuitorilor pe medii de rezidență urban și rural, la nivelul județului Gorj și care au vârsta mai mare de 18 ani, (P-Gj-U=146.265 locuitori și P-Gj-R=152.718 locuitori), cu o reprezentativitate de 99% și cu o eroare de +/- 5%, numărul chestionarelor ce trebuiau a fi aplicate în cauză pentru a asigura reprezentativitatea eșantionului, era de 663 chestionare/mediu de rezidență urban și 663 chestionare/mediu de rezidență rural.

Chestionarul întocmit în cauză are o finalitate științifică și anume, validarea conținuturilor privind cunoașterea drepturilor omului, problematizarea actuală și trasarea unor eventuale direcții de eficientizare a dezvoltării societății contemporane, prin și pentru membrii ce o alcătuiesc.

În acest sens, ne-am propus:

- ✚ Analiza situației existente, în profil teritorial, privind viața și drepturile constituționale de natură a completa protecția dreptului la viață (dreptul la viață privată, dreptul la educație, dreptul la sănătate, dreptul la un nivel de trai decent, precum și dreptul la opinie și la liberă exprimare);
- ✚ Modul de respectare a drepturilor omului de către autoritățile locale din România;
- ✚ Stabilirea unor soluții de eficientizare a politicilor sociale privind respectarea drepturilor omului;
- ✚ Gradul de mulțumire al cetățenilor cu privire la evoluția sistemului educațional și de sănătate;
- ✚ Analiza gradului conștientizării celor mai importante drepturi ale omului, a pertinentei, calității și eficienței aplicării acestora;
- ✚ Analiza problematizării ridicate în respectarea drepturilor omului;
- ✚ Analiza prestației autorităților care trebuie să apere drepturile omului și să combată faptele antisociale care aduc atingere acestora, în condițiile valorificării anumitor resurse ale instruirii;
- ✚ Analiza riscurilor viitoare și stabilirea unor direcții în perspectiva dreptului la dezvoltare.

Datele observării, coroborate cu cele care au fost obținute prin aplicarea altor metode de cercetare socio-pedagogice – chestionar, conversație, joc didactic etc. - au permis înțelegerea mai bună a unor fapte de conduită semnalate pe parcursul cercetării. Formele de realizare a observării sunt dintre cele mai variate și, de asemenea, multiple¹⁰.

Metoda conversației am folosit-o, în scopul obținerii unor date privind conținutul informațional, volumul și calitatea cunoștințelor însușite, interesele, preocupările ”repondenților”. Avantajul acestei metode a constat în faptul că, mi-a permis ca într-un timp scurt, să obțin date prețioase referitoare la particularitățile actului educațional și medical, copii,

¹⁰ Pe parcursul orelor de curs, în activități de cercuri, de manifestări artistice, culturale și sportive, la consultatii, în spitale, etc.

educatori, profesori, părinți, cadre medicale, pacienți, unități sanitare, unități de învățământ, a concepției lor despre lume și viață, despre societate, dar și despre capacitățile lor intelectuale.

Prin dezbaterile colective și individuale cu cadre didactice, părinți, ”școlari”/ studenți, cadre medicale, pacienți, dar și prin chestionare, am urmărit relația părinte-copil, școală-familie, locul pe care îl ocupă educația copilului în prioritățile familiei, modul cum se implică părinții în educația copilului, ”costurile educației”, abandonul școlar, calitatea serviciilor medicale, implicarea cadrelor medicale în prestarea unor servicii medicale de calitate, relația medic-pacient, nivelul de trai al populației și probele populației cu accent pe cele trei drepturi fundamentale ale omului – dreptul la educație, la sănătate și la un nivel de trai decent.

Învățământul modern se realizează prin metode moderne, activ-participative și informativ-formative. Aceste metode moderne conduc la promovarea originalității și creativității, cultivă aptitudini intelectuale, spirit civic și independență în muncă, dar ele nu trebuie să excludă metodele tradiționale și prin îmbinare cu acestea să le activeze. Valoarea unei metode constă în felul cum este folosită, pentru ca, prin intermediul ei să se realizeze obiectivele propuse.

Creativitatea este foarte importantă în educarea atât a celor mici, cât și a tinerilor. Ca să ai succes în educarea lor, trebuie să te pregătești, trebuie să construiești, trebuie să creezi situații educative care să răspundă unor nevoi particulare, individuale, unice. Talentul sau harul educativ, dacă există, trebuie asociat cu metoda, cu predeterminarea, cu efortul. Chiar dacă activitatea didactică pare una facilă, ea nu trebuie lăsată pe seama hazardului și improbabilității procedurale. Succesul se obține numai dacă ști să pregătești din timp instrumentele cele mai potrivite. Competența didactică trebuie să fie una pleneră atunci când se împletesc cunoașterea și inspirația, căutarea și aflarea, silința și bucuria descoperirii.

În învățământul preșcolar românesc, există trei obstacole majore care nu permit asigurarea de șanse egale pentru fiecare copil; primul ține de ”sistem”, al doilea ține de un anumit model cultural în abordarea dimensiunii de gen, iar ultima de caracteristica mediului geografic (clivajul urban-rural)¹¹.

Datorită particularităților psihologice ale perioadei preșcolare / școlare/ liceale/ universitate, actul educațional trebuie să se supună rigorilor normativității pedagogice, respectând, prin aplicare eficientă, complexul de principii didactice, de această dată focalizat pe principiul intuiției.

Metodele interactive promovează interacțiunea dintre mințile participanților, presupunând cooperare și competiție, dezvoltă o învățare activă. Subiecții care lucrează în echipă sunt capabili să aplice și să sintetizeze cunoștințele în moduri variate și complexe.

Din analiza datelor colectate se constată că populația este foarte nemulțumită în ceea ce privește nerespectarea drepturilor omului, fiindu-le foarte des încălcat dreptul la sănătate, la educație, dreptul la muncă, dreptul la o remunerație eală pentru muncă egală, dreptul la un nivel de trai decent, dreptul la nediscriminare, dreptul la liberă exprimare, dreptul la un mediu sănătos.

Din interpretarea datelor obținute se observă că nivelul de încredere al populației în autoritățile statului este foarte scăzut. Aceștia nu cred că autoritățile statului nu vor găsi pârghiile necesare soluționării problemelor din sistemul sanitar, de educație, din domeniul justiției, calității vieții, nivelului de trai și bursei locurilor de muncă.

¹¹ Drăgan I, Nicola I, Cercetarea psihopedagogică, Editura Tipomur, Târgu-Mureș, 1995,p. 132

Și nivelul de încredere în unitățile de Poliție, Ministerul Public și Ministerul de Justiție este scăzut., în sensul că populația repondentă nu crede că aceste instituții soluționează drept și într-un timp optim cazurile deferite. De asemenea, aceștia sunt nemulțumiți de nivelul corupției din România.

Plasarea problemelor de la o autoritate la alta fără a fi soluționate îi determină pe români să fie mai puțini încrezători în activitatea desfășurată de instituțiile statului, cu atât mai mult cu cât libertatea lor de exprimare le este încălcată.

În aceeași parametri se desprinde faptul că românii cheltuiesc în principal veniturile lunare pentru plata facturilor, hrana de zi cu zi, îmbrăcăminte, medicamente, rate la bănci, carburant autovehicule și școli/cursuri. La polul opus se regăsesc achizițiile de obiecte de artă, colecții, obiecte ornamentale și obiecte de mobilier.

Ultimul capitol al lucrării, Capitolul V – Studiul sociologic asupra securității persoanei, întrucât, un aspect important al vieții cotidiene a fost și va rămâne securitatea persoanei, văzută ca un vector indisolubil legat de dezvoltarea societății însăși și indirect a progresului, care este parte integrată a sistemului social¹².

Securitatea persoanei este grav afectată, dacă facem o analiză a evenimentelor din ultima perioadă: atacurile teroriste, migrația internațională, dezastrele naturale provocate de cutremurele de pământ, inundații, încălzire globală, reducerea stratului de ozon, înarmare cu armament nuclear etc. Toate acestea vor schimba destinul a miliarde de oameni, care la rândul lor, vor schimba ideologii și vor șterge de pe harta lumii entități ce în prezent au un cuvânt de spus într-o ordine socială.

Abordarea actului discursiv în cazul securității necesită o distincție între trei tipuri de unități implicate în analiza de securitate¹³:

1. Obiecte de referință – lucrurile care pot fi considerate că sunt amenințate existențial și care prezintă legitimitatea unei pretenții de a supraviețui.
2. Actanți de securizare – persoanele care securizează problemele, declarând un obiect de referință ca fiind amenințat existențial.
3. Actori funcționali – sunt aceia care influențează dinamica unui sector fără a fi obiect de referință sau actant de securizare, influențând semnificativ deciziile din domeniul securității;

Conceptul securitatea persoanei nu poate fi definit într-un singur mod, care să cuprindă multidimensionalitatea acestuia. Definirea conceptului securitatea persoanei are două implicații majore.

În primul rând, în funcție de definirea acestui concept s-ar stabili aria de acțiune a statelor lumii în acest domeniu, pentru a realiza unui scop prestabilit, iar în al doilea rând ar statua ideile diriguitoare necesare reglementărilor normative care ar trebui să fie adoptate și aplicate pentru a crește securitatea persoanei și implicit a societății însăși.

Securitatea persoanei face parte din securitatea umană care își are sorginea în dreptul umanitar, în materia drepturilor omului. În aceste condiții, putem discuta despre o securitate personală la nivel național, european, american, african, internațional.

¹² Conceptul *securitatea persoanei* trebuie analizat prin prisma a patru puncte de referință: obiectul securității, amenințări la adresa securității, persoanele îndreptățite a asigura *securitatea persoanei* și modalitățile de realizare a acesteia;

¹³ Barry Buzan, Ole Waever, Jaap de Wilde, *Securitatea un nou cadru de analiză*, colecția Studii de securitate, CA Publishing 2011, p.60

Suntem cu toții simpli indivizi și avem nevoie de aceeași securitate personală, care necesită aceleași cerințe și exigențe, dar totuși vorbim de sisteme diferite de protecție și reglementare în securitatea umană și implicit a drepturilor omului, în ciuda faptului că toate sistemele realizate de-a lungul timpului converg spre individ privit în universalitatea lui.

Totul se manifestă ca un puzzle; nu poți înțelege complexitatea unui fenomen analizându-l separat, ci doar contextual pentru a vedea adevăratele implicații pozitive și negative în realizarea unui fapt, a unui eveniment sau a unui flux.

Ignoranța unora, neajunsurile unui sistem corupt, lipsurile generale¹⁴, nivelul de trai scăzut, necunoașterea drepturilor și obligațiilor noastre ca cetățeni, ca salariați sau membrii a unor asociații profesionale, lipsa aparaturii medicale din spitale, dezinsecțiile făcute cu apă în loc de substanțele necesare, sterilizarea instrumentelor de lucru, condiționarea actelor medicale de primirea unor sume de bani, sunt tot atâtea cauze care pun în pericol integritatea noastră fizică și securitatea noastră

Potrivit lui Rădulescu Andrei¹⁵, dreptul prevăzut de lege trebuie să aibă o sancțiune pentru a putea fi asigurată aplicarea lui, deoarece lipsa sancțiunilor face ca drepturile să rămână o înșiruire de principii pe care oamenii le vor respecta sau nu. Constrângerea, sub toate formele sale, reprezintă modalitatea de realizare a însuși dreptului respectiv, și totodată cea care creează un climat de siguranță, de garantare.

Așa cum am arătat în rândurile anterioare importanța *siguranței* este dată tocmai de consecințele nefaste ale absenței ei, care pot fi privite pretutindeni, iar aceste neajunsuri sunt date de o orânduială socială defectuoasă.

Gradul de insecuritate al persoanei crește atunci când există:

- ✚ Acte normative prost concepute, neclare, incomplete sau imprecise;
- ✚ Lipsa de anticipare a efectelor juridice, precum și a consecințelor sociale, economice, administrative;
- ✚ Abuzul puterii constituante¹⁶, actele normative *contra lege* – *practici ilegale ale puterii executive, abuzuri și practici neconstituționale ale puterii legislative, disfuncționalitatea puterii judecătorești.*
- ✚ Necunoașterea, dezinteresul, neglijența și abuzuri ale funcționarilor publici;
- ✚ Corupție;
- ✚ Lipsa sancțiunilor eficiente, energice;
- ✚ Schimbarea foarte desă a cadrului legislativ;
- ✚ Cutume insuficient cristalizate și neunitare;

Fără a avea pretenția cuprinderii exhaustive a nivelurilor de securitate pe care le întâlnim, atât pe verticală (internă, europeană, internațională), cât și pe orizontală (securitatea sistemelor ce alcătuiesc mediul societal), conchidem că *securitatea persoanei* a exaladat granițele convenționale fiind strâns legată de *drepturile omului*.

Noi ca indivizi devenim cu atât mai puțini toleranți, evolutivi cu cât suntem expuși în ipoteze care prezintă pericol social. Nivelul de trai social în România este foarte scăzut, iar stresul provocat de grijile zilei de mâine, instabilitatea economică și socială sunt tot atâția factori care perturbă luciditatea rațiunii, făcându-ne mai agresivi, mai vulcanici, mai puțini toleranți

¹⁴ Lipsa medicamentelor și aparaturii medicale din unitățile sanitare de stat, lipsa profesioniștilor din sectoarele cheie ale societății, lipsa unui marketing de calitate, o economie de subzistență, o societate de consum etc.

¹⁵ Rădulescu., Andrei, *Siguranța dreptului*, București, Curierul Judiciar, 1932;

¹⁶ Poate desființa un drept, poate introduce altul – ex. Poate desființa inamovibilitatea magistraților, poate da efect retroactiv legilor etc

conducându-ne spre derapaje necontrolate (tot mai multe crime înregistrate sau suiciduri, violuri, tâlhării, rețele de trafic de persoane și de droguri, atentate, criminalitatea informatică în floare etc.) punând grav sub semnul întrebării securitatea persoanei.